

VOORWOORD

Toen Evelyn Evertsen van Boekhandel Westerhof zei dat ze *Trots en vooroordeel* graag als Blossom Books Wereldklassieker zou zien verschijnen, was ik het daar volledig mee eens. Ze opperde mij als vertaler/verteller, en aangezien dat me naast fantastisch ook totaal onhaalbaar leek, zei ik goedmoe-dig dat ik daar absoluut voor zou tekenen. Een tijdje later vroeg Myrthe ‘Blossom Boss’ Spiteri *herself* me of ik de hertaling wilde doen. Na het uitvoeren van een interpretatieve vreugdedans met bijpassende jodelgeluiden antwoordde ik uiterst beheerst dat dat me wel wat leek.

Ik durf Jane Austen best de oermoeder van het hedendaagse feelgoodgenre te noemen. Zonder haar boeken hadden de romantische, grappige verhalen van vandaag de dag er vast heel anders uitgezien. Elizabeth Bennet is een verrassend eigenzinnige hoofdpersoon – helemaal als je bedenkt dat Austen aan dit verhaal begon te schrijven in 1797, en het uiteindelijk werd gepubliceerd in 1813. Het regency-tijdperk staat nu niet bepaald bekend als de progressiefste periode uit de geschiedenis van Groot-Brittannië. Daarbij was Austen een domineesdochter, dus ze had een bepaald imago hoog te houden voor haar familie. Mede daardoor is ze waarschijnlijk de koningin van de understatement geworden. Wie al het (soms nauwverholen) sarcasme en de geïmpliceerde romantiek ontrafelt, gaat het verhaal en Austens stijl nóg meer waarderen.

Op meer dan één gebied was Austen een pionier; ze is ook zo'n beetje de uitvinder van de vrije indirecte rede (een vertelvorm die een combinatie is tussen een monoloog en een verslag van de beleving van iemand anders). Hoewel het hele verhaal in de derde persoon is geschreven, klinkt in de vertelstem vaak het sentiment door van de persoon die op dat moment voor het voetlicht staat. Dat zorgt voor zinsneden als: 'Hij was de hooghartigste, onaangenaamste man ter wereld', in plaats van: 'De aanwezigen vonden hem de hooghartigste, onaangenaamste man ter wereld'. (Of eigenlijk: 'Mevrouw Bennet vond hem de hooghartigste, onaangenaamste man ter wereld', aangezien haar gedachtegoed duidelijk doorklinkt in het oordeel over deze man die zojuist een van haar dochters beledigd heeft.)

De schrijfstijl van Austen kan op sommige gebieden worden aangeduid als spartaans; zelden omschrijft ze de uiterlijke kenmerken van een personage. Veel verder dan 'lang en knap' gaat de omschrijving van meneer Darcy niet, en we moeten uit mevrouw Bennets herhaaldelijke uitingen van vals medelijden afleiden dat Charlotte Lucas 'niet knap' is. Een grote uitzondering hierop is de beschrijving van Pemberley, die zou kunnen worden gezien als een verlengstuk van de beschrijving van de eigenaar, meneer Darcy. Zijn afkeer van onoprechtheid en kunstmatige opsmuk strekt zich uit tot de layout van zijn landgoed, en de complexiteit van zijn karakter klinkt door in de uitgestrektheid van het park rondom Pemberley.

Mijn eigen versie van *Trots en vooroordeel* begon als een interessant project, maar inmiddels voelt het als mijn magnum opus (of grammaticatechnisch moet ik 'opus magnum' zeggen, geloof ik). Dit verhaal is volledig onder mijn huid gekropen; ik durf het amper los te laten. Maandenlang heb ik me verdiept in essays, podcasts en onlinecolleges van mensen die véél meer van Jane Austen weten dan ik. Die kennis vermengde ik met mijn eigen interpretatie van het verhaal en wat moderner taalgebruik, et voilà: *Trots*

en vooroordeel, bedacht door Jane Austen, met een hedendaags Lis-sausje.

Ik maak me geen illusies: deze versie van het verhaal zal lang niet iedereen kunnen bekoren. Hoe is dat ook mogelijk wanneer het origineel al in één woord magnifiek is? Myrthe en ik twijfelden zelfs nog eventjes over het nut van deze toevoeging aan de Wereldklassiekers, omdat de oorspronkelijke versie uit 1813 al opvallend begrijpelijk is. Toch hoor ik van genoeg lezers dat ze er ondanks hun interesse in het verhaal niet doorheen kwamen. De reden? Te lange zinnen, tangconstructies, net te weinig achtergrondkennis om zaken in context te kunnen plaatsen, soms wat ouderwets taalgebruik, en weinig dialoog op de plek waar je juist graag een gesprek zou zien.

In deze versie van het verhaal heb ik daarom geprobeerd de hedendaagse lezer een 'lekker leesboek' voor te schotelen om bij weg te dromen, zonder ingewikkeld gedoe, én zonder al te ver af te dwalen van het origineel. Bepaalde passages heb ik ingekort, samengevoegd of geparafraseerd, terwijl ik andere juist heb uitgebreid (bijvoorbeeld door een gesprek tussen de personages toe te voegen). Mocht je dit nu allemaal ontzettende heiligschennis vinden, dan begrijp ik dat volkomen. Niemand behalve Jane Austen kan immers een Jane Austen schrijven, en mijn naam is geen Austen.

Maar of je het nu fantastisch of afschuwelijk vindt: weet in ieder geval dat ik met ontzettend veel liefde en toewijding aan deze versie van *Trots en vooroordeel* heb gewerkt. Ik hoop dat je dat erin terugleest – en natuurlijk dat je minstens zoveel plezier beleeft aan het lezen als ik heb gehad aan het bewerken.

Liefs,

Lisette Jonkman

HOOFDSTUK 1

Is een man vrijgezel én vermogend is, moet hij wel op zoek zijn naar een echtgenote. Dat is zo'n beetje een algemeen bekende waarheid.

Deze waarheid is zó verankerd in de belevingswereld van de families in zijn omgeving dat de man in kwestie, wanneer hij in de buurt komt wonen, bij voorbaat al wordt gezien als het rechtmatige eigendom van een van hun dochters. De gevoelens en opvattingen die hij daar zelf over heeft, doen overigens niet ter zake.

Meneer Bennet voelde de bui dus al hangen toen zijn vrouw kwam binnenstuiven terwijl hij de krant zat te lezen en uitriep: 'Mijn beste Bennet, heb je gehoord dat Netherfield Park eindelijk is verhuurd?'

Vanachter zijn krant bromde meneer Bennet dat hij dat niet had gehoord.

'Nou, het is dus echt waar,' ging zij verder. 'Want mevrouw Long was hier net, en die heeft me er alles over verteld.'

Meneer Bennet antwoordde niet.

'Wil je soms niet weten wie er gaat wonen?' vroeg mevrouw Bennet ongeduldig.

Hij liet zijn krant een stukje zakken. 'Aangezien jij het me zo graag wilt vertellen, neem ik aan dat ik niet veel keus heb, mijn liefste.'

Dat was alle aanmoediging die ze nodig had. 'Nou, je moet weten,' stak

ze van wal, 'dat mevrouw Long zegt dat Netherfield is gehuurd door een jongeman met een flink vermogen. Hij komt uit het noorden van Engeland. Maandag kwam hij in een koets met wel vier paarden het huis bekijken.' Haar ogen glinsterden bij het idee. 'Hij was er zo van onder de indruk dat hij meteen met meneer Morris heeft geregeld dat hij er nog voor 29 september in kan, op Sint-Michaël. Eind volgende week komen een paar van zijn bedienden al.'

'Hoe heet hij?'

'Bingley.'

'Getrouwd of ongetrouwd?'

'O! Ongetrouwd, mijn lief, absoluut!' Mevrouw Bennet ging van verrukking bijna op haar tenen staan. 'Een vermogende, vrijgezelle man; vier- of vijfduizend pond per jaar. Wat een fantastische kans voor onze meisjes, nietwaar?'

'Hoezo?' vroeg meneer Bennet. 'Wat hebben onze dochters hiermee te maken?'

'Mijn beste Bennet,' verzuchtte zijn vrouw. 'Waarom ben je toch zo vermoeiend? Ik bedoel natuurlijk dat een van hen met hem kan trouwen.'

'Is dat zijn plan? Komt hij daarom hier wonen?'

'Plan!' stooft ze op. 'Nonsens, wat kraam je toch een onzin uit. Het ligt gewoon enorm voor de hand dat hij misschien wel verliefd wordt op een van onze meisjes. En daarom is het heel belangrijk dat jij bij hem op bezoek gaat, zodra hij arriveert.'

Meneer Bennet probeerde zich weer achter zijn krant te verstoppen. 'Ik zie niet in waarom ik dat zou doen. Ga jij anders langs, samen met de meisjes – of nog beter: stuur hen zonder jou die kant op, want jij bent minstens net zo knap. Ik wil natuurlijk niet het risico lopen dat meneer Bingley zijn oog op jou laat vallen.'

'Liefste, je vleit me.' Mevrouw Bennet streek haar haren glad. 'Vroeger

was ik zeker niet onknop om te zien, maar ik heb niet de illusie dat ik dat nu nog ben. Wanneer een vrouw vijf volwassen dochters heeft, moet ze op een gegeven moment stoppen zich bezig te houden met haar eigen schoonheid.’

‘Dat hoeft alleen als zo’n vrouw überhaupt al niet veel schoonheid had om zich mee bezig te houden.’

Mevrouw Bennet glimlachte koket maar liet zich niet afleiden. ‘In ieder geval: je moet beslist bij meneer Bingley langsgaan als hij zijn intrek hier neemt.’

De krant ging een stukje omhoog. ‘Ik beloof je dat dat meer is dan ik je kan beloven.’

Meneer Bennet bezat zo’n opmerkelijke mengeling van spitsvondigheid, sarcastische humor, terughoudendheid en eigenzinnigheid dat het zijn vrouw zelfs na drieëntwintig jaar nog steeds niet lukte om zijn karakter helemaal te doorgronden. Zijzelf was een stuk beter te doorgronden. Het hoofddoel in haar leven was haar dochters aan de man krijgen, en ze hield haar ogen en oren dus altijd open voor nieuwtjes uit de buurt. Sommige mensen zouden dat roddelen noemen, maar die begrepen niet dat mevrouw Bennet het allemaal deed in het belang van haar familie. Wanneer ze ontevreden was, hield ze zich voor dat ze ‘de zenuwen’ had.

‘Maar denk toch eens aan onze dochters,’ pleitte ze. ‘Denk je eens in wat zo’n gebaar van jou voor een van hen kan betekenen. Sir William en Lady Lucas zijn vastbesloten om te gaan, ook enkel omwille van hun dochters, want je weet dat ze meestal niet bij nieuwkomers langsgaan. Je moet het echt doen, want als jij niet bij hem langsgaat, kunnen wij ook niet bij hem op visite.’

‘Het hoeft allemaal niet zo formeel,’ klonk het vanachter de krant. ‘Ik durf te beweren dat meneer Bingley jullie met open armen zou ontvangen. Ik geef je wel een briefje mee om hem ervan te verzekeren dat hij mijn volmondige toestemming heeft om een van onze meisjes te trouwen – wie van

de vijf hij ook mag kiezen. Al moet ik er wel een goed woordje tegenaan gooien voor mijn kleine Lizzy.’

‘Zoiets belachelijks ga je helemaal niet doen,’ riep mevrouw Bennet uit. ‘Lizzy is trouwens niet beter dan de anderen. Ik vind haar niet half zo knap als Jane, of zo vrolijk als Lydia. En toch trek jij haar altijd voor.’

‘Ze hebben geen van allen veel bijzonders,’ antwoordde hij. ‘Ze zijn allemaal even dwaas en onbenullig als andere meisjes. Maar Lizzy is een stuk scherper van geest en van tong dan haar zussen.’

Zijn vrouw gaf de krant een mep, waarop hij hem een stukje liet zakken. ‘Bennet, hoe kun je je nou zo lelijk uitlaten over je eigen dochters? Je vindt het gewoon leuk om mij te treiteren en hebt geen enkel mededogen voor mijn arme zenuwen.’

‘Je zit ernaast, liefste. Ik heb groot ontzag voor jouw zenuwen. Het zijn oude vrienden van me. Ik hoor je al minstens twintig jaar uitgebreid over ze uitweiden.’

‘Ach, je hebt geen idee wat ik doormaak!’

‘Wat het ook is,’ zei meneer Bennet, ‘ik hoop dat je er goed doorheen komt, en dat je mag meemaken dat er nog vele jongemannen die vierduizend pond per jaar verdienen in de buurt komen wonen.’

‘Al kwamen er twintig, dan maakte het voor ons nog niet uit, want jij vertikt het om bij ze op visite te gaan,’ antwoordde mevrouw Bennet met een snik in haar stem.

‘Je kunt erop rekenen, liefste,’ beloofde hij plechtig, ‘als het er twintig zijn, zal ik ze allemaal bezoeken.’